

# Asiakastietolain mukainen liittymisvelvoite Kantaan

Yksityisten sosiaalihuollon palveluntuottajien  
Kanta & kirjaaminen –tuokio 28.2.2025

Jaana Nissilä, Liiketoiminnan asiantuntija  
Kela, Kanta-palvelut

Kan  
ta

# Mistä tänään puhutaan?

Pureudutaan tänään seuraaviin teemoihin:

1. Kanta ja sen hyödyt
2. Sosiaalihuollon palvelunantajan velvoite liittyä Kanta-palvelujen käyttäjäksi
3. Liittymisvelvoitteen vaatimukset toteuttava asiakastietojärjestelmä ja toimijoiden vastuut
4. Liittymismallit ja rekisterinkäyttöoikeus
5. Kanta-palvelujen käyttöönottojen tuki, koulutukset sekä tilaisuudet



# Kanta ja sen hyödyt

# Kanta

OmaKanta

Oma-  
tietovaranto

Potilas-  
tietovaranto

Sosiaali-  
huollon  
asiakastieto-  
varanto

Resepti-  
palvelu

Lääke-  
tietokanta

Kuva-  
aineistojen  
tietovaranto

Todistukset  
ja lausunnot

Vanhojen  
potilas-  
tietojen  
arkisto

Kysely- ja  
välitys-  
palvelu

Kelain

Kanta-  
tietoalusta

kanta.fi

# Näin tieto liikkuu Kannassa



**Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen kirjaa ja katsoo tietoja omassa tietojärjestelmässään. Sieltä tiedot tallentuvat Kantaan.**

**OmaKannassa kansalainen voi katsoa ja hallita omia tietojaan.**

# Kanta-palvelujen hyötyjen eri ulottuvuudet



## Asiakas

Omien tietojen hallinta ja saatavuus



## Ammattilainen

Ikkuna asiakastietoon



## Tietojärjestelmät

Yhtenäiset vaatimukset



## Palvelunantaja

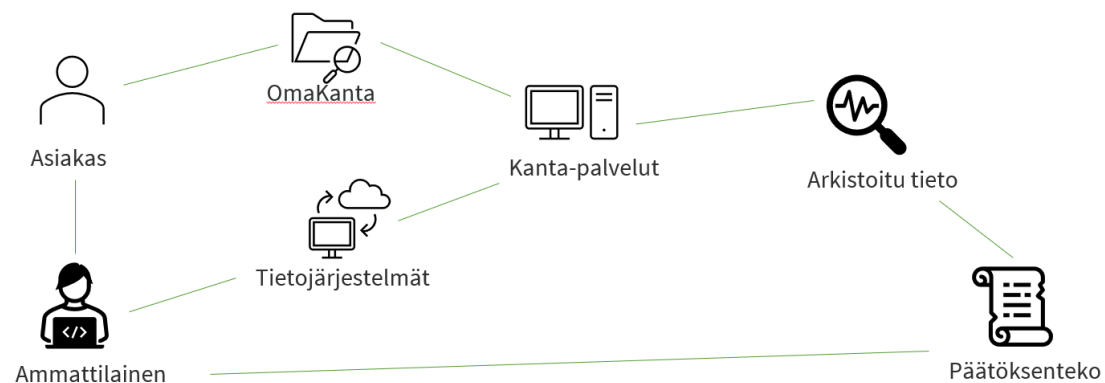
Kokonaistilanne & tiedolla johtaminen



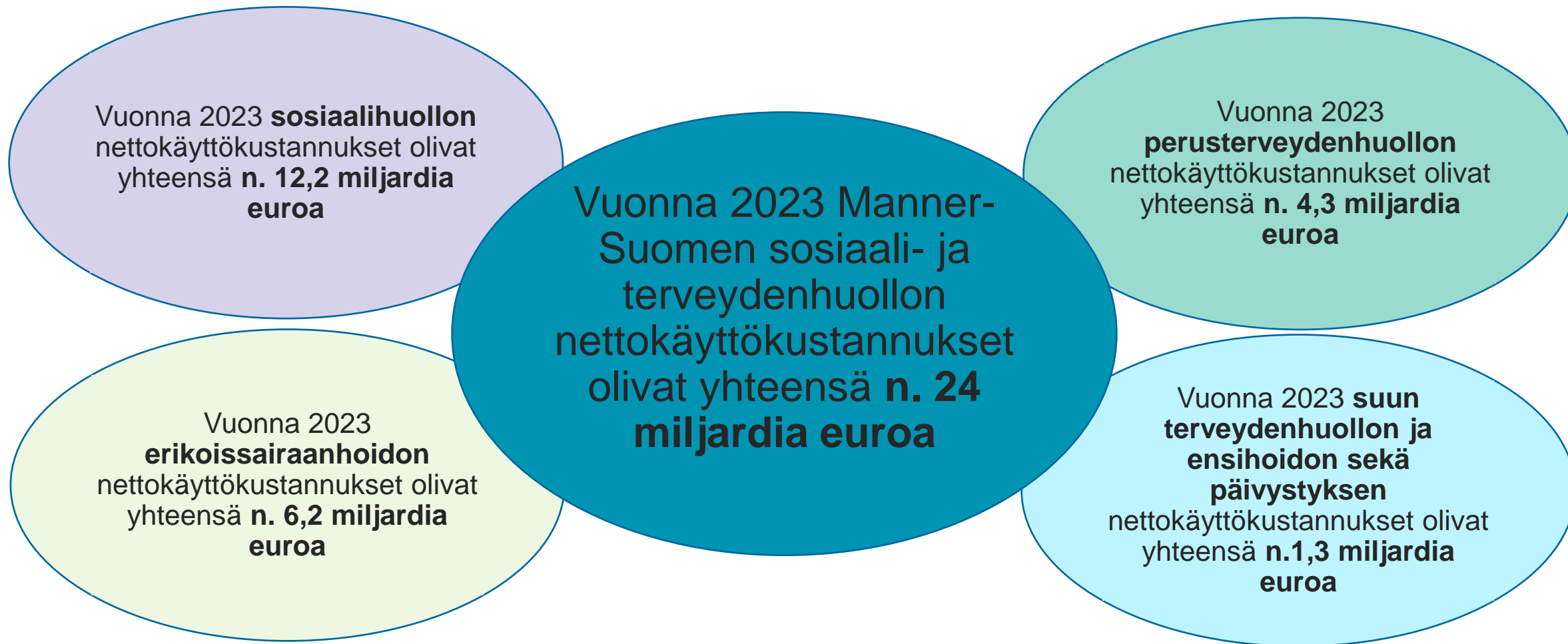
## Kansallinen taso

Toisiokäyttö & laadukas päätöksenteko

## Yhtenäisyys hyödyttää kaikkia!



# Sosiaali- ja terveydenhuollon nettokäyttökustannukset vuonna 2023



# Sosiaalihuollon seurantarekisteri

1. Koko sosiaalihuollon ajantasaisesti kattava tilasto
2. Tutkimusluvitettava tietopohja sosiaalihuollon kehittämiseen
3. Sote-tiedonhallinnan kirittäjä

[thl.fi/sosiaalihuollonseurantarekisteri](https://thl.fi/sosiaalihuollonseurantarekisteri)



# Sosiaalihuollon palvelunantajan velvoite liittyä Kanta-palvelujen käyttäjäksi

# Asiakastietolain mukaiset siirtymäajat sosiaalihuollon palvelunantajille

- Julkisen ja yksityisen sosiaalihuollon liittymisvelvoite **1.9.2026**
- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen... 703/2023 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)

Liittyminen Kantaan on mahdollista ennen laissa määriteltyä takarajaa

## Kantaan liittymisvelvoite ja asiakastietojen tallennusvelvoite rakenteisena

[THL:n Määräys 1/2024: Määräys sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista](#)

1.9.2026

1.10.2029

- läkkäiden palvelut
- Lapsiperheiden palvelut
- Työkäisten palvelut
- Lastensuojelun palvelut
- Vammaispalvelut
- Perheoikeudelliset palvelut
- Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut
- Kaikissa palvelutehtävissä syntyvät video- ja äänitallenteet

# Liittymisvelvoitteen vaatimukset toteuttava asiakastietojärjestelmä ja toimijoiden vastuut

|  |  |
|--|--|
| Asiakasasiakirjojen tallennus asiakasrekisteriin                                       | Asiakasasiakirjojen haku omasta rekisteristä                       |
| Asiakirjojen metatietojen toteuttaminen  | Asiakirjojen allekirjoittaminen järjestelmäallekirjoituksella      |
| Asiakasasiakirjojen käyttöoikeuksien toteuttaminen palvelutehtävittäin                 | Asioiden avaaminen ja päättäminen (asia-asiakirja)                 |
| Asiakkuuden hallinnan toteuttaminen ml. asiayhteyden todentaminen (asiakkuusasiakirja) | Asiakirjojen haut arkistosta asiakirjojen metatietojen perusteella |
| Asiakastiedon koosteen haku ja käsittely   | Käyttölokien ja käyttöoikeuksien hallinta                          |
| Ammattihenkilön kirjautuminen varmenteella   | Järjestelmäallekirjoitus   |

1. vaiheen järjestelmä

|   |   |
|---|---|
| Ammattilaisen sähköinen allekirjoitus     | Asiakasasiakirjojen rakenteinen tallennusmuoto (JSON + XHTML) |
| Asiakaskertomusmerkinnät (rakenteinen)    | Rekisterinkäyttöoikeus  |
| Yhteinen asia (esim. perhe asiakkaana)    |   |
| Turvakiellon alaisten tietojen käsittely  |   |
| Tilapäisen yksilöintitunnisteen käsittely |   |
| Asiakastiedon koosteen rikastettu versio  |   |

2. vaiheen järjestelmä

|  |
|--|
| Asiakasasiakirjojen tallennus rakenteisessa muodossa palvelutehtävittäin |
| Asiakirjojen haku ja luovutus toisen palvelunantajan rekisteristä        |
| Kieltojen käsittely  |
| Asiakkaan informointi  |
| Luovutusluvan käsittely  |
| Luovutusten seuranta   |

Liittymisvelvoitteen vaatimukset toteuttava järjestelmä

= liittymisvelvoitteen vaatimukset toteuttava järjestelmä

# Mikä muuttuu viimeistään 1.9.2026?



# Mistä kukin toimija vastaa?

## Sote-organisaatio

- käytössä sertifioitu liittymisvelvoitteen täyttävä asiakastietojärjestelmä
- vastaa palvelun käyttöönotosta ja käyttöönottoprosessin toteuttamisesta
- käyttöönotto sote-organisaatiossa tulee suunnitella yhteistyössä tietojärjestelmätoimittajan kanssa

## Tietojärjestelmätoimittaja

- vastaa siitä, että tietojärjestelmä on Kanta-yhteensopiva
- vastaa, että järjestelmä on sertifioitu käyttötarkoituksen mukaisesti
- toteutettu voimassaolevien vaatimusten mukaisesti (toiminnot ja tietosisällöt)

## Valvira

- valvoo ja edistää tietojärjestelmien vaatimustenmukaisuutta
- virasto voi tarvittaessa kieltää tietojärjestelmän käytön, kunnes puutteet on korjattu
- voi tarvittaessa asettaa uhkasakon

## Kela

- Kela voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä Kanta-palveluihin, jos niihin liitetty tietojärjestelmä tai sen käyttäjätaho vaarantaa Kannan asianmukaisen toiminnan

HUOM! Potilastietojärjestelmällä ei voi liittyä/käyttää Sosiaalihuollon asiakastietovarantoa!

# Liittymismallit ja rekisterinkäyttöoikeus

# Liittymismallit - Sote-ammattilaiset - Kanta.fi

## 1) Suoraliittymismalli

- Palvelunantaja liittyy ja tekee hakemuksen Kanta-palvelujen käyttäjäksi käytössään olevalla sertifioidulla asiakastietojärjestelmällä.
- Palvelunantajalla voi olla käytössään eri tietojärjestelmä kuin esim. hyvinvointialueen käytössä oleva järjestelmä.
- Järjestelmässä pitää olla käytössä rekisterinkäyttöoikeus-toiminnallisuus.
- Liittymismalli mahdollistaa palvelunantajan käyttää omaan palveluntuotantoonsa soveltuvaa asiakastietojärjestelmää ja tallentaa sen avulla asiakastietoja eri rekisterinpitäjien rekistereihin.

## 2) Yhteisliittymismalli

- **Yksityinen palvelunantaja** käyttää toisen yksityisen palvelunantajan sertifioitua asiakastietojärjestelmää "vuokralaisena" tallentaakseen asiakastiedot Kanta-palveluihin.
- Pääliittyjä tekee liittymishakemuksen Kanta-palvelujen asiakkaaksi.
- Palvelunantajalla voi olla käytössään eri tietojärjestelmä kuin esim. hyvinvointialueen käytössä oleva järjestelmä.
- Järjestelmässä pitää olla käytössä rekisterinkäyttöoikeus-toiminnallisuus.
- Tämä liittymismalli sopii yksityisille, jos kyse on esim. yhdestä isommasta yksityisestä toimijasta, jonka "alla" alihankkijoina toimii muita yksityisiä palvelunantajia, tai jos on kyse useamman yksityisen tai yhdistysmuotoisen palvelunantajan kokonaisuudesta.

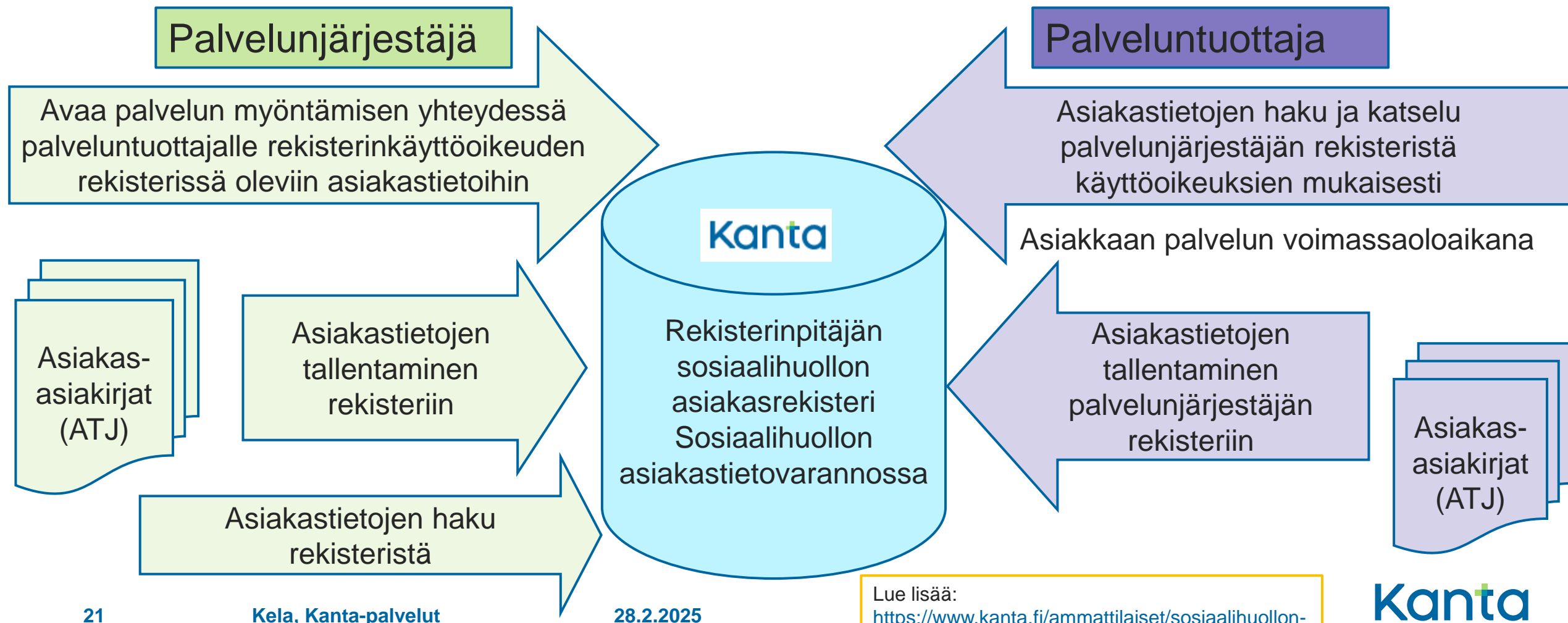
28.2.2025

## 3) Rinnakkaisliittymismalli

- **Tätä mallia ei suositella, jos palveluntuottajalla on käytössä oma sertifioitu asiakastietojärjestelmä.**
- Yksityinen palvelunantaja käyttää julkisen palvelunjärjestäjän esim. hyvinvointialueen tietojärjestelmää.
- Yksityisen palvelunantajan ei tarvitse liittyä Kanta-palvelujen asiakkaaksi, jos se tallentaa **vain** järjestäjän asiakasrekisteriin kuuluvaa tietoa.
- Hyvinvointialue **päättää**, tarjoaako se omaa asiakastietojärjestelmäänsä yksityisten palvelunantajien käyttöön.
- Hyvinvointialueen tietojärjestelmään pitää olla toteutettuna rinnakkaisliittymisen vaatimukset, mm. rekisterinkäyttöoikeus-toiminnallisuudet.



# Asiakastietojen käsittely rekisterinkäyttöoikeudella palvelunjärjestäjän lukuun toimittaessa



Lue lisää:

<https://www.kanta.fi/ammattilaiset/sosiaalihuollon-rekisterinkayttooikeus>

# Kanta-palvelujen käyttöönottojen tuki, koulutukset sekä tilaisuudet

# Sosiaalihuollon asiakastietovarannon käyttöönotto

## Kela – Kanta-palvelut –tietoa ja tukea

Sosiaalihuollon asiakastietovarannon käyttöönotto ja käyttö, liittymismallit, tekniset valmiudet ja järjestelmävaatimukset  
[Sosiaalihuollon asiakastietovarannon käyttöönotto - Sote-ammattilaiset - Kanta.fi](#); [Kanta-koulutukset ja tilaisuudet - Sote-ammattilaiset - Kanta.fi](#)

 kanta@kanta.fi

## Sosiaalihuollon palvelunantaja yhteistyössä tietojärjestelmätoimittajan kanssa

Perehtyy  
käyttöönottoon:

- Kansalliset vaatimukset
- Oman organisaation valmiudet

Ilmoittautuu  
käyttöönottoon  
[kanta.fi](https://kanta.fi)

Valmistele:

- Tekniset valmistelut (järjestelmät, laitteet, tunnisteet)
- Asiakastietojen kirjaamisen ja hallinnan toimintatavat
- Henkilöstön osaamisen varmistaminen

Ydinpalvelun käyttöönotto

Tekee  
hakemuksen  
Kanta  
Ekstranetissä

Tekee  
käyttöönottokokeen  
ja raportoi  
Kelaan

Aloittaa  
hyödyntämään  
tietovarantoa

## THL –Sote-tiedonhallinta –tietoa ja tukea

Sosiaalihuollon asiakirjat ja rakenteinen kirjaaminen, palvelutehtävät ja sosiaalipalvelut, tiedon hallinnan toimintatavat  
[Sosiaalihuollon tiedonhallinta – THL](#), [Rakenteisen kirjaamisen tuki – THL](#); [Sosmeta - Asiakirjarakenteet \(thl.fi\)](#)

 sotetiedonhallinta@thl.fi

# Käyttöönottojen ohjaustunnit yksityisille palveluntuottajille

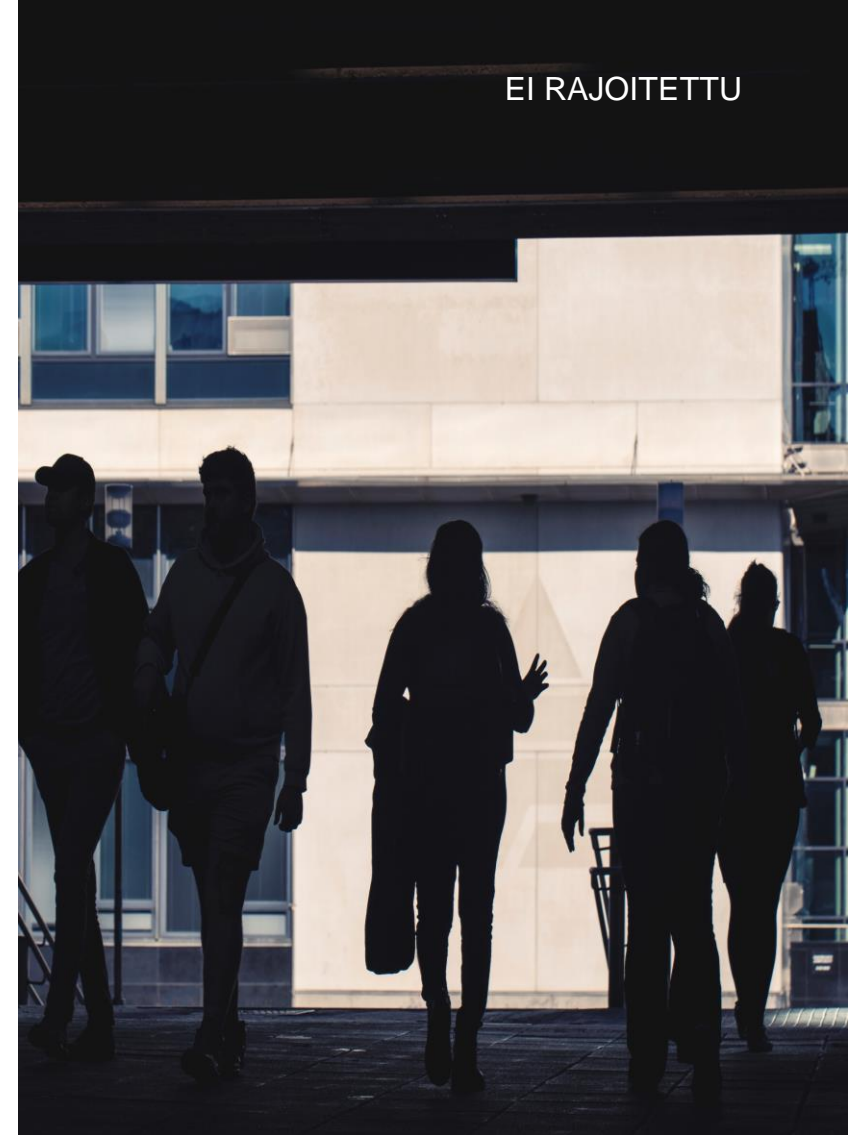
- Kevään 2025 käyttöönottojen ohjaustunnit yksityisille sosiaalihuollon palvelunantajille löytyvät tapahtumakalenterista
  - [Tapahtumat ja koulutukset - Sote-ammattilaiset - Kanta.fi](#)
- Ohjaustunnit järjestetään joka toinen viikko (pariton) maanantaisin klo 12.00-12.30.
- Osallistumislinkki on sama jokaisessa tilaisuudessa.
- Etukäteen ei vaadita ilmoittautumista.
- Ennakkokysymyksiä voi lähettää: [kanta@kanta.fi](mailto:kanta@kanta.fi) viestin otsikkoon viittaus esim. ”sosiaalihuollon ohjaustunti”

EI RAJOITETTU



# Kanta-palvelujen koulutukset ja tilaisuudet

- [Tapahtumat ja koulutukset - Sote-ammattilaiset - Kanta.fi](#) sivuilta löydät Kanta-palvelujen maksuttomat verkkokoulut
  - [Sosiaalihuollon asiakastietovarannon toimintatavat](#)
  - [Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen luovuttaminen](#)
  - [Alaikäinen asiakkaana sosiaali- ja terveydenhuollossa](#)
- Käyttöönottojen Kanta.fi-sivut ja tärkeät tukimateriaalit:
  - [Näin otat Sosiaalihuollon asiakastietovarannon käyttöön](#)
- Tukimateriaalit:
  - [Kanta-palvelujen käsikirja sosiaalihuollon toimijoille](#)
  - [Opas sosiaalihuollon tiedonhallinnan toimivaan yhteistyöhön: hyvinvointialueet ja palveluntuottajat kumppaneina](#)



# Viimeistään nyt on aika toimia!

- Sosiaalihuollon asiakastietovarannon käyttöönoton valmistelu kannattaa aloittaa nyt
- Se tuo mukanaan uusia vaatimuksia
  - käytössä oleviin asiakastietojärjestelmiin,
  - kirjaamiseen ja
  - toimintatapoihin
- Olettehan yhteydessä valmistelussa tärkeisiin yhteistyötahoihin
  - Tietojärjestelmätoimittajasi sekä
  - Hyvinvointialueeseen, jolle tuotatte sosiaalipalveluja



# Tiedä mitä tapahtuu ja tilaa meidän uutiskirje!

- **Kanta-uutiskirje:** Kanta-palvelujen ajankohtaisia asioita terveyden- ja sosiaalihuollon toimijoille ja järjestelmätoimittajille:
- Tilaa» [www.kanta.fi](http://www.kanta.fi) | » [www.kanta.fi/sv](http://www.kanta.fi/sv)

EI RAJOITETTU



# Kanta

## Kiitos mielenkiinnosta!

*Jaana Niissilä*

*Liiketoiminnan asiantuntija, sosiaalihuollon asiakastietovaranto*

*Kanta, Kela tietopalvelut*

**Olemme myös somessa**

  @kantapalvelut